

DE GOUDEN EEUW

HET BELGISCHE MUNTHUIS

VOORWOORD

Het meest opwindende muntnieuws van de afgelopen tijd vind ik de nieuwe collectie van Het Belgische Munthuis met de belangrijkste munten uit de Gouden Eeuw. Die naam geeft de periode aan tussen 1800 en 1914. Persoonlijk vind ik dat deze tijd de fraaiste gouden munten van alle tijden heeft opgeleverd.

Munten getuigen rechtstreeks van de tijd waarin ze geslagen zijn. In de Gouden Eeuw beheersten munten het nationale en internationale betalingsverkeer. Pas op het einde van de negentiende eeuw namen bankbiljetten, en dan vooral biljetten in grotere coupures, het betalingsverkeer steeds meer over. Maar munten zijn veel meer dan voorwerpen waarmee je betaalt. Ze zijn ook toegepaste kunst. Ze zijn ontworpen door begaafde medailleurs, echte kunstenaars. Voor zeer velen is dat de belangrijkste reden om ze te verzamelen.

Munten vertellen ook de geschiedenis van hun tijd. De Gouden Eeuw was een tijd van lange vredes, van steeds toenemend technisch vernuft en van groeiende welvaart. Daar kwam nog bij dat de wereld letterlijk verrijkt werd door grote goudvondsten. Al deze omstandigheden zorgden voor een grote stroom van interessante, mooie en hoogwaardige gouden munten. De Gouden Eeuw had werkelijk een gouden rand.

Dit boek beschrijft hoe deze eeuw ontstond. U vindt erin hoe de Gouden Eeuw zich ontwikkelde, vooral op monetair gebied. De geschiedenis van de munten van de collectie is ook beschreven. Het Belgische Munthuis wekt met de Collectie De Gouden Eeuw deze buitengewone periode voor u tot leven. Als muntkenner én vooral als muntliefhebber juich ik dit geweldige initiatief toe!

H. Oberendorf

DE GOUDEN EEUW

Onder een gouden eeuw verstaan we een tijd van grote economische bloei. De groei van de welvaart geeft het leven van veel mensen als het ware een gouden randje. Wanneer de gouden eeuw is, verschilt enorm per plaats en per land. Zo beleefde Antwerpen rond 1550 haar gouden eeuw toen de stad bloeide in handel, welvaart en kunst. Wij noemen de 19de eeuw graag 'dé Gouden Eeuw'. Daar hebben we een reden voor. De Gouden-negentiende-Eeuw was extra bijzonder omdat de bloei zich dit keer in een groot aantal landen tegelijkertijd afspeelde. Dit versterkte de effecten en resulteerde in de allermooiste periode ooit wat betreft munten: de Gouden Eeuw van de Gouden Munt. Wat zorgde ervoor dat zoveel landen tegelijkertijd opbloede?

Veel van de verworvenheden van de Gouden Eeuw vonden hun oorsprong in de 18de eeuw. Dat gold voor vele politieke ideeën. Ook veel technische en wetenschappelijke uitvindingen van de 18de eeuw braken pas goed door in de 19de eeuw.

REVOLUTIE

De 18de eeuw eindigde voor Frankrijk in de Franse Revolutie van 1787. Deze soms heel gewelddadige omwenteling wierp het volstrekt vermolmd politieke systeem in Frankrijk omver. De Revolutie omhelsde de ideeën van Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap. Koning Lodewijk XVI, hét symbool van het Ancien Régime, verloor letterlijk zijn hoofd. De Eerste Franse Republiek verving zijn absolute Koningschap. De revolutie maakte maatschappelijk enorm veel energie vrij. Dat leidde tot vele hervormingen, vaak met verstrekkende gevolgen. De revolutie stimuleerde ook bewegingen voor meer vrijheid voor burgers in de rest van Europa. Napoleon's revolutie zorgde niet alleen voor een politieke aardverschuiving, maar zou ook grote invloed hebben op het muntstelsel en het monetaire beleid wereldwijd. In 1800 richtte de regering van Napoleon Bonaparte de Franse Nationale Bank op. De eerste Nationale Bank ter wereld. Die regelde voortaan het geldverkeer voor het hele land. Vijf

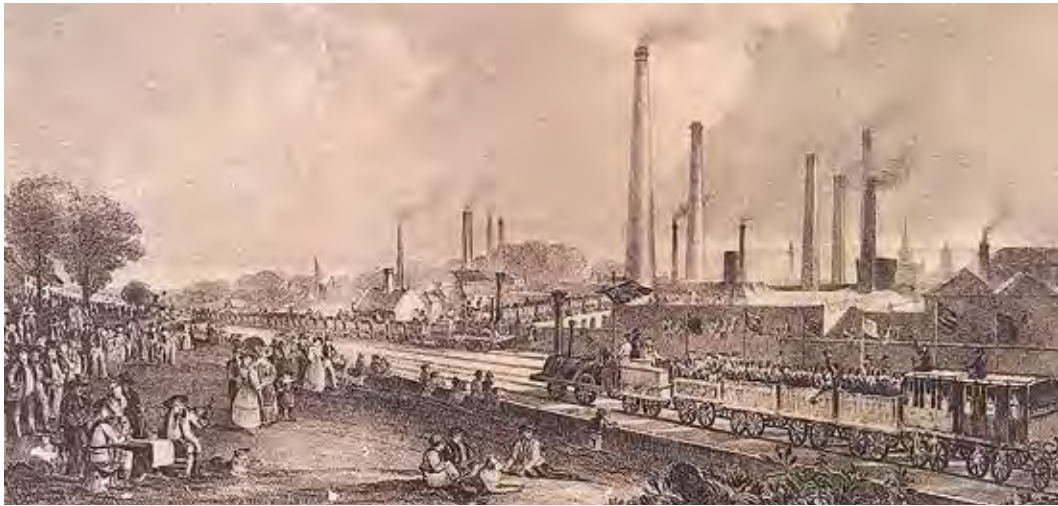
jaar eerder in 1795 waren de Franse munten al revolutionair vernieuwd.

HET 10-TALLIG STELSEL

De Franse Volksvergadering voerde eind 18de eeuw het tientallig stelsel in voor alles wat er maar te meten was. Voor de Franse munt betekende dit dat 1 Franc voortaan 100 centimes bevatte. De Verenigde Staten hadden al vanaf 1792 een decimaal muntstelsel. Napoleon verspreidde deze manier van meten en rekenen door heel Europa. De decimalisatie zou later erg nuttig blijken voor het ontstaan van de Gouden Eeuw en de Franse Franc bleef tot in de 20ste eeuw dé internationale standaard voor munten. Ook grote technische ontwikkelingen in de latere 18de eeuw waren een belangrijke pijler voor de bloei van de Gouden eeuw.

INDUSTRIALISATIE

In 1769 kreeg de Engelse uitvinder James Watt een patent voor zijn stoommachine. Tot dan toe was menselijke spierkracht de belangrijkste energiebron geweest. Watt's stoommachines leverden de energie om vele andere machines aan te drijven. Zij versnelden de industriële revolutie geweldig. Men kon voortaan veel sneller,

De industrialisatie groeide de hele Gouden Eeuw in heel Europa gestaag door

veel goedkoper en in veel grotere aantallen goederen produceren van een hogere kwaliteit. Door de groeiende welvaart en industrialisatie werden ook vele technieken sterk verbeterd. Dit is een belangrijke voorwaarde geweest om van de 19de eeuw 'de Gouden Eeuw van de Gouden munt' te maken. Muntpersen konden steeds preciezer en sneller munten slaan van een bovendien hogere kwaliteit.

Er ontstonden al snel fabrieken in Engeland. Europa volgde ietwat aarzelend. Maar de industrialisatie groeide de hele Gouden Eeuw in heel Europa gestaag door. De sterk toenemende productie zorgde ook voor een enorme toename in de vraag naar grondstoffen. Veel van de benodigde grondstoffen voor de opbloeiende productie kwamen uit het buitenland.

DE RACE OM WERELDOVERHEERSING

Het bezit van een kolonie garandeerde een permanente toevoer van grondstoffen. Het Verenigd Koninkrijk bezat al vanaf 1763 Canada en sinds 1770 Australië. De Britten breidde hun invloedsfeer

later verder uit in Afrika. Het exploiteerde ook het gigantische India. Ook Frankrijk verwierf in de Gouden Eeuw grote gebieden in Afrika en Azië. In 1884-1885 verdeelden de 15 belangrijkste Europese Landen en de Verenigde Staten tijdens de Koloniale Conferentie van Berlijn het continent Afrika onder elkaar. Onze Koning Leopold II verwierf de Congo in Afrika in persoonlijk bezit. De kolonies vormden tegelijkertijd zelf ook een groot afzetgebied voor hun kolonisten. In deze wingewesten waren bovendien grote groepen werklieden voor handen. Die werden heel karig betaald. Al deze factoren genereerden grote inkomsten voor de moederlanden.

DE GOUDKOORTS HEERST

Één van de belangrijkste grondstoffen afkomstig uit de kolonies is goud. De eerste officiële goudkoorts vond plaats in Californië in 1848. Het bleek de start van een wereldwijde epidemie. In 1851 volgde Australië. In 1876 werd goud gevonden in de Amerikaanse staat Zuid Dakota. In 1886 waren er grote goudvondsten in Zuid Afrika en in 1896 in Canada. 10 jaar voor Californië waren er ook

al grote goudvondsten gedaan in Siberië. De goudkoorts veroorzaakte iedere keer een snelle en grote toestroom van goudzoekers naar de goudgebieden: een 'gold rush'. Uit de diverse koloniën en uit Mexico, onafhankelijk van Spanje sinds 1821, kwam tevens ook veel zilver. Die ongekende hoeveelheden zilver en goud maakten de weg vrij voor de gouden en zilveren standaard.

ONGEKENDE RUST IN EUROPA

De decimalisatie, de Industriële Revolutie, de kolonisatie en de nieuwe politieke ideeën van de Franse Revolutie deden de Gouden Eeuw ontstaan. Niets was echter zo belangrijk voor de bloei van de Gouden Eeuw als de ongekend lange periode van vrede in Europa.

Deze rust begon na de Slag Bij Waterloo in 1815 en het aansluitende Congres van Wenen. Aanvankelijk trad na 1815 een Restauratie op:

vele landen probeerden terug te keren naar de tijd van voor de Franse Revolutie. Zo verlegde het Congres van Wenen een hoop grenzen terug naar de situatie van voor de Franse Revolutie. Ook probeerden een groot aantal vorsten de klok maatschappelijk terug te draaien. De tijd van het Ancien Regime was echter over en in 1830 was de Restauratie periode voorbij. Progressieve krachten verjoegen de laatste Bourbon, Karel X, van de Franse troon. Ons land maakte zich definitief los van de Nederlandse Koning Willem I.

Afgezien van de lokale onlusten in Frankrijk, Nederland en België was Frans-Duitse oorlog van 1870 het enige internationale conflict van formaat tijdens de Gouden 19de Eeuw. Deze kortstondige oorlog had bovendien geen enkel effect op de rest van Europa. Deze ongekende rust was goed voor de handel.

Goudzoekers onderweg naar de Klondike, gravure uit 1898

VREDE, VOORSPOED EN WELVAART

De lange periodes van vrede zorgden samen met de Industriële Revolutie in de Gouden Eeuw voor een grote economische groei. Niet alleen nationaal, maar ook de internationaal nam de handel enorm toe. De vele koloniën schiepen grote afzetmarkten voor de nieuwe fabrieken. Hun goederen werd afgerekend in klinkende munt. Alle landen hanteerden echter een eigen munteenheid.

Met de groeiende international handel groeide ook de behoefte aan hoogwaardige gouden munten die onderling goed inwisselbaar waren. Daar was niet alleen veel goud voor nodig, maar ook een internationale standaard. Dit leidde tot de oprichting van een aantal muntunies. De belangrijkste was de Latijnse Muntunie.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

De Franse regering riep in 1865 in Parijs een aantal landen bijéén om de verschillende Europese muntsoorten onder één noemer te brengen. Het idee was de waarde van de munten van de deelnemende landen aan elkaar gelijk te maken gemeten in edelmetaal. De Gouden en Zilveren standaard waren geboren. De Latijnse Muntunie werd in 1865 gesticht door Frankrijk, Zwitserland,

Italië en ons eigen België. De Franse Franc werd de standaard van de unie. Omdat de waarde van de munten gemeten in goud of zilver onderling werd gestandaardiseerd wisten handelaren dat 1 Franse Franc evenveel waard was als 1 Zwitserse Franc, 1 Belgische Frank of 1 Italiaanse Lire. Een groot succes voor de internationale handel!

In 1867 ondernemen de Franse daarom een poging de Latijnse Muntunie overzees uit te breiden. Speciaal voor het congres in Parijs ontwikkelen zij de '25 Francs International'. Dit plan mislukt. Het Verenigd Koninkrijk doet niet mee omdat zij het goudgehalte van haar gouden Soeverein niet met 0,8 % wil verminderen. In Duitsland wil kanselier Bismarck de Duitse munten niet 'verfransen'. In de V.S. kon men het intern niet eens worden over deelname. Hoewel een mondiale standaard mislukt, groeit het aantal deelnemende landen van de Latijnse Muntunie gestaag gedurende de gouden 19de eeuw. Het was echter niet de enige muntunie van de Gouden Eeuw. Het was ook niet de eerste. Dat was een Duits initiatief.

Al in 1857 sloot Pruisen een muntunie met de meeste Duitse staten en Oostenrijk. Deze hield maar 10 jaar stand vanwege politieke spanningen

tussen de Duitsland en Oostenrijk. In 1876 werd de Reichsmark de nieuwe munt van het Duitse Rijk.

De Latijnse Muntunie inspireerde in 1873 Denemarken en Zweden tot de oprichting van de Scandinavische Muntunie. In 1875 sloot Noorwegen aan. Aanvankelijk koppelden de drie landen alleen hun gouden Kronen aan elkaar. Later gebeurde dat ook - heel modern - met hun bankbiljetten. Een vrij lange tijd ging dit goed. Er bleken echter grote economische verschillen tussen de landen te bestaan. Dat gaf aanleiding tot hevig speculeren in goud over en weer. Dat luidde uiteindelijk het einde in van de Scandinavische Muntunie.

De Latijnse Muntunie was zeker in de beginjaren een succes. De grote beschikbaarheid van goud verdrong echter het zilvergeld. De meeste landen gingen daardoor in de jaren 1870 over op een puur gouden standaard.

HET EINDE VAN DE GOUDEN EEUW

Met vrede en rust ontwikkelde de 19de eeuw zich tot de Gouden Eeuw van de gouden munt. Het einde werd ingeluid door het uitbreken van oorlog. In 1914 start de Eerste Wereldoorlog en

komt er effectief een einde aan het slaan van gouden munten. Al het goud was nodig voor financiering van de strijd. De oorlog liet de landen uitgeput en uitgemergeld achter. Niemand was nog welvarend genoeg voor het slaan van gouden circulatiemunten.

Op papier eindigt de gouden eeuw wat later. De Latijnse Muntunie werd in 1927 ontbonden. De Scandinavische Muntunie stopte in 1931. De laatste gouden munt bedoeld voor het circulatie wordt in 1933 geslagen: de Amerikaanse Gold Eagle van 1933. Deze munt is nog wel geslagen, maar niet meer in circulatie gekomen. De Gouden Eeuw gaat uit als een nachtkaars.

DE GOUDEN EEUW:

DÉ EEUW VOOR DE VERZAMELAARS

De gouden munten van de Gouden Eeuw zijn ook nu nog zeer gegeerd. Dat is zeer wel te begrijpen. Ze zijn immers van hoogwaardig goud. Ook technisch zijn ze goed. Ze komen uit vele landen wat ze heel divers maakt. Voor een verzamelaar vormen ze een waar eldorado. De Collectie de Gouden Eeuw laat u deze gouden tijd opnieuw beleven aan de hand van zijn belangrijkste munten!

Speciaal voor het congres in Parijs werd de '25 Francs International' ontwikkeld

Deze tijdlijn neemt u mee op een reis door de tijd. Hij voert in chronologische volgorde langs de belangrijkste gebeurtenissen van de Gouden

Eeuw. De lijn begint in 1792 met de invoering van het decimale systeem. Hij eindigt in 1933 als de Verenigde Staten de laatste gouden circulatiemunt

ooit laten slaan: de legendarische Double Eagle. Tussen de ijkpunten 1792 en 1933 doet de lijn alle belangrijke jaren van de Gouden Eeuw aan.

Hij vermeldt relevante gebeurtenissen en feiten die voor van doorslaggevend belang waren voor 'de Gouden Eeuw van de Gouden Munt'.

1792: De munten van de Verenigde Staten zijn de eerste decimale munten van de wereld

1795: Invoering van het decimale/tientallige stelsel door het Franse Parlement. Frankrijk is de eerste in Europa
1795: De eerste gouden 5 Dollar wordt geslagen in Amerika. Deze munt zal zich ontwikkelen tot één van de langstlopende gouden munten ter wereld

1798: De Helvetische Republiek (later Zwitserland) gaat ook decimaal en voert de Franc toe aan de muntwet

1800: Oprichting van de eerste nationale bank ter wereld in Frankrijk

1803: Dé standaard wordt gezet met de 20 Francs Napoleon

1790

1800

1810

1838: De goudkoorts slaat toe in Siberië

1831: Invoering van de Belgische Frank

1830: België verklaart zich onafhankelijk

1824: De goudkoorts slaat toe op Aruba

1815: Napoleon wordt definitief verslagen tijdens de Slag bij Waterloo

1815: Slot Congres van Wenen, Europa wordt opnieuw verdeeld

1814: Het Congres van Wenen gaat van start

1840

1830

1820

1848: De Bondsstaat Zwitserland wordt opgericht. Het land kiest definitief voor de Franc

1848: De goudkoorts slaat toe in Californië

1857: Pruisen en Oostenrijk sluiten een Muntunie

1851: De goudkoorts slaat toe in Australië

1861: Italië wordt verenigd in een Koninkrijk. De nationale Italiaanse munt is de Lire

1865: Frankrijk, Italië, Zwitserland en België richten de Latijnse Muntunie op (LMU)

1867: Op de Internationale Monetaire Conferentie in Parijs wordt geprobeerd de standaard zoals vastgelegd door de LMU de mondiale standaard te maken

1850

1860

1875: Noorwegen sluit aan bij de Scandinavische Monetaire Unie
1875: Het Keizerrijk Duitsland beëindigt de Muntunie met Oostenrijk

1873: De Latijnse Muntunie gaat over op de gouden standaard
1873: Denemarken sluit met Zweden de Scandinavische Monetaire Unie

1871: Duitsland voert de gouden standaard in. De Reichsmark wordt de nationale munt

1870: De Frans-Duitse Oorlog: Napoleon III wordt verslagen en afgezet. Start van de 3de Franse republiek

1868: De goudkoorts slaat toe in Lapland

1870

1880

1870

1877: De goudkoorts slaat toe in China
1876: De goudkoorts slaat toe in Zuid-Dakota

1884: De Conferentie van Berlijn verdeelt Afrika onder 15 Europese Staten. Koning Leopold II verwerft de Congo in persoonlijk bezit

1886: De goudkoorts slaat toe in Zuid-Afrika

1893: Rusland voert officieel de gouden standaard in

1896: De goudkoorts slaat toe in Canada

1900: De Verenigde Staten voert officieel de gouden standaard in

1880

1890

1900

1933: De 'Double Eagle' - de laatste gouden munt bedoeld voor circulatie - wordt geslagen

1931: De Scandinavische Monetaire Unie wordt ontbonden

1927: De Latijnse Muntunie houdt officieel op te bestaan

1914: De Eerste Wereldoorlog breekt uit. Het effectieve einde van de Gouden Standaard

1904: Start Russische Revolutie: bestorming Winterpaleis

1940

1930

1920

1910

DE 20 FRANCS VAN KEIZER NAPOLÉON BONAPARTE

De Franse gouden 20 Francs hoort tot de absolute topstukken van de Gouden Eeuw. De eerste Bonaparte die in 1799 in Frankrijk aan de macht kwam - Napoleon Bonaparte - zette met zijn gouden 20 Francs meteen de standaard voor bijna alle gouden munten van de gehele Gouden Eeuw.

In 1809 heerste Napoleon, Keizer van Frankrijk sinds 1804, over het grootste deel van Europa. De uitwerking was groot. Zoals de Noorse hoogleraar in de munt- en penningkunde S.H. Gullbekk opmerkt in zijn boek "Money that changed the world": "Geen andere familie dan de Bonapartes heeft een grotere stempel gedrukt op het Europese muntwezen".

In augustus 1795 bepaalde het Franse Revolutionaire parlement dat de Franc voortaan het geld van Frankrijk was. De naam Franc was al van 1360 tot 1740 gebruikt voor de Franse munten. De Franc werd vanaf 1795 - uiterst vooruitstrevend - onderverdeeld volgens het 10-talig stelsel: 1 Franc was 100 centimes. De Franc was de eerste Europese munt volgens dit model.

In 1799 werd de jonge succesvolle generaal Napoleon Bonaparte Eerste Consul van Frankrijk. Hij was in feite de alleenheerser over het land. Napoleon bleek een voortreffelijk bestuurder. In 1800 richtte zijn regering als eerste ter

wereld een nationale bank op. Deze 'Banque de France' regelde voortaan al het Franse geldverkeer. In 1803 werd de eerste gouden 20 Francs gelanceerd. Het Franse publiek noemde deze munt een Napoléon, omdat de beelddenaar van Napoleon er op stond. Tot 1914 heetten alle gouden munten van 20 Francs 'Napoléons'. Dat is een feite een eer-betoon aan het genie van de eerste Franse Keizer.

De Franse gouden 20 Francs bleef de hele Gouden Eeuw de belangrijkste gouden munt op het Europese Continent. Onder andere als voorbeeldmunt voor de belangrijkste monetaire unie van zijn tijd, en wellicht zelfs aller tijden, de Latijnse Muntunie van 1865. Dat ondanks de omwentelingen van 1830, 1848 en de verloren Frans-Duitse oorlog van 1870-1871. Gedurende de hele Gouden Eeuw was de 20 Francs Napoléon, samen met de Britse Soeverein en de Amerikaanse Eagle, de belangrijkste munt ter wereld.

DE SOEVEREIN VAN KONINGIN VICTORIA

De gouden Soeverein is één van de belangrijkste muntstukken van de Gouden Eeuw. De Britse Koninklijke Munt introduceerde de munt in 1817, in 2017 exact 200 jaar geleden. De munt werd meteen wereldwijd geaccepteerd als betrouwbaar betaalmiddel. Hij hoorde van begin af aan tot de belangrijkste gouden munten van de wereld.

Dat kwam omdat Groot Brittannië al vanaf de 18de eeuw de meeste koloniën van de wereld bezat. In de loop van de Gouden Eeuw wisten de Engelsen hun bezittingen overzee nog enorm uit te breiden.

Het Britse Rijk bereikte zijn grootste macht tijdens de regering van Koningin Victoria van 1839 tot 1901. De trotse Engelsen heersten over de 7 wereldzeeën. "England rules the waves", zong men. In Europa ondervond de gouden Soeverein alleen serieuze concurrentie van die andere iconische gouden munt: de Franse 20 Francs, sinds 1809 door heel Europa verspreid. In de nieuwe wereld was alleen de Amerikaanse gouden Eagle de andere belangrijke munt.

Koningin Victoria zag zichzelf in haar lange regering maar liefst 4 maal afgebeeld op haar Soevereinen. Het Britse Rijk kende een enorme omvang. Het bezat Munthuizen in Brits Australië, Zuid Afrika en Canada. Deze sloegen samen met de Britse Koninklijke Munt in Londen allemaal Soevereinen, met hun eigen munttekens! Deze munten zijn ook

nog eens vervaardigd van goud dat gedolven werd tijdens de grote goudkoorts in deze gebieden onder Brits bestuur. De meest bekende Soeverein van Koningin Victoria geslagen tijdens de Gouden Eeuw toont de vorstin op gevorderde leeftijd. Dit type wordt enigszins on hoffelijk 'Old Head' (oud hoofd) genoemd. De keerzijde heeft de beroemde afbeelding van Sint Joris die de draak verslaat. Sint Joris is als 'St. George' de patroon van het Verenigd Koninkrijk. Benedetto Pistrucci ontwierp dit meesterstuk al in 1816.

De Britse Soeverein wordt tot op de dag van vandaag geslagen, mét St. Joris op de keerzijde. De munt verheugt zich al sinds de eerste slag van 1817 in een wereldwijde belangstelling. Nog steeds kijken veel verzamelaars over de hele wereld elk jaar reikhalzend uit naar de Soeverein van dat jaar. Heel veel verzamelaars richten hun aandacht vooral op de Soevereinen uit de Gouden 19de Eeuw. Dat is begrijpelijk, want de Soevereinen uit deze tijd zijn heel divers van ontwerp, hebben een hoog goudgehalte en zijn van origineel 'goudkoort goud'.

OLD

DE 5 DOLLAR VAN DE VERENIGDE STATEN

Tegenwoordig is de Amerikaanse Dollar zonder enige twijfel de belangrijkste valuta ter wereld. Het is de standaard waar alle andere muntsoorten zich mee verhouden. Het is dankzij de ongekende bloei van de Verenigde Staten tijdens de Gouden 19de Eeuw dat 'de Eagle' heeft kunnen uitgroeien tot het grote icoon dat het vandaag de dag is.

Al vanaf 1792 heten de gouden Dollars 'Eagles', omdat ze altijd een Amerikaanse adelaar op de keerzijde voeren. De eerst 60 jaren vanaf 1792 ondervond de munt veel concurrentie van gouden Spaans-Mexicaanse peso's en escudo's. Vanaf 1848 veranderde dat. In Californië werd goud, veel goud, gevonden. Dat veroorzaakte één van de grootste goudkoortsen aller tijden. Avonturiers haastten zich naar de Amerikaanse Staat aan de westkust in de hoop goud te vinden. Deze enorme goudvondsten deden de economie van het land enorm opbloeien. De V.S. gebruikten dit inheemse goud voor hoogwaardige gouden munten.

Tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog van 1861 tot 1865 potten de Amerikaanse burgers enorme hoeveelheden goud op in afwachting van betere tijden. Dat goud kwam weer beschikbaar na 1865. Het gaf de Amerikaanse economie een enorme impuls. Maar de oorlog zelf en de wederopbouw van het land erna kostte zo veel geld dat de V.S. pas in 1900 officieel overgingen op de gouden standaard.

In 1874 zorgde de goudkoorts van Zuid-Dakota opnieuw voor grote hoeveelheden goud. Dat gaf de economie en de snel groeiende industrialisatie opnieuw een grote oppepper. Amerika ontwikkelde zich tot één van de meest toonaangevende landen van de wereld. De invloed van de Amerikaanse Dollar hield gelijke tred met die van de economie. Op het einde van de negentiende eeuw was de munt samen met de Franse 20 Francs en de Britse Soeverein de belangrijkste van de wereld. Er is zelfs geprobeerd in die jaren deze 3 munten in waarde aan elkaar gelijk te maken. Dat mislukte. Het geeft wel aan hoe belangrijk de Amerikaanse Dollar was geworden in de Gouden Eeuw.

De gouden Liberty- 5 dollar gold altijd als een zeer gewaardeerde en uiterst betrouwbare munt. Verzamelaars beschouwen hem als een van de pronkstukken onder de gouden munten van de Gouden Eeuw. Hij mag dus niet ontbreken in de Collectie De Gouden eeuw.

DE 5 ROEBEL VAN TSAAR NICHOLAAS II

Rusland was in 1898 een absolute wereldmacht. Het was het derde land van de wereld in grootte en bevolkingsaantal. Tsaar Nicholaas II regeerde als absolute alleenheerser. Hij was verwant aan alle Europese vorstenhuizen. Dat zorgde mede ook voor veel internationaal verkeer.

Zijn gouden 5 Roebel 1898-1911 was nationaal en internationaal heel belangrijk. Hij hoort alleen al daarom in de Collectie De Gouden Eeuw. Er is nog een tweede reden voor opname in de collectie: de munt is buitengewoon fraai ontworpen en uitgevoerd. Hij is een droom voor elke verzamelaar.

De Russische Roebel is een heel oude munt. De naam gaf aanvankelijk in de 13de eeuw een gewicht aan van ongeveer 200 gram zilver waar men mee betaalde. Langzamerhand werden ook munten in de Russische gebieden Roebels genoemd. De grote modernisator van Rusland, Tsaar Peter de Grote, hervormde het muntstelsel in 1704. Russische goud- en zilvermijnen voorzagen het land vanaf de 17de eeuw van veel edelmetaal. In 1838 beleefde Rusland zelfs een heuse goudkoorts in Siberië. Rusland had in de Gouden Eeuw goud genoeg voor hoogwaardige gouden munten.

Overigens bestond de Russische bevolking rond 1900 nog voor 80% uit straatarme boeren. De

overige 20% bezat enorme hoeveelheden goud, voor het meeste deel in gouden Roebels. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog hadden de Russen 1.690.000.000 gouden Roebels opgepot. De verliezen aan mensenlevens en de overige lasten van de Eerste Wereldoorlog troffen veel Russen, extra zwaar. De Oktober Revolutie van 1917, in 2017 exact 100 jaar geleden, luidde een heel nieuwe tijd in. In 1917 was de Gouden Eeuw in Rusland definitief over.

Het hof van Nicholaas II in St. Petersburg schitterde letterlijk van het goud en de juwelen. Er heerste een luister die sindsdien niet meer geëvenaard is. Het zeer fraai uitgewerkt portret van de tsaar en het zeer gedetailleerde ontwerp van het wapen op zijn gouden 5 Roebel 1898-1911 zijn een afspiegeling van de pracht en praal van de laatste jaren van het Tsaristische Rusland. De munt is een terecht pronkstuk in de Gouden Eeuw Collectie. Hij is een van de prachtigste uitingen op zowel muntkundig als ook artistiek gebied van de Gouden Eeuw.

DE 20 FRANK VAN KONING LEOPOLD II

Toegegeven, België is niet erg groot in oppervlakte. Toch hebben wij in de Gouden Eeuw een heel belangrijke rol gespeeld in het Europese geldverkeer. In 1865 richtte ons land samen met Frankrijk, Italië en Zwitserland de Latijnse Muntunie op. De Franse gouden 20 Francs werd de standaardmunt van de Unie.

De Belgische 20 Frank 1867 was daardoor volstrekt uitwisselbaar met de Franse gouden 20 Franc. Als een Belgische koopman een product ontving met een rekening in Franse Francs, kon hij in gouden Belgische Franken betalen, zonder enig koersverlies. Dat ging zo met alle landen van de Latijnse Muntunie, die rond 1900 uit 13 lidstaten bestond. Het spreekt vanzelf dat dit heel bevorderlijk was voor onze internationale handel.

Koning Leopold II volgde zijn vader Leopold de eerste op in 1865. Hij heeft 44 jaar lang geregeerd, de langste regeringsperiode van een Belgische vorst tot nu toe! De Belgische industrie ontwikkelde zich voortvarend tijdens zijn regering. Onze steenkoolmijnen voorzagen volop in de vraag naar goedkope energie, ook en vooral nodig voor de fabrieken van ons land. Na 1884 zorgde het bezit van Belgisch Congo voor veel grondstoffen, waaronder ook veel goud. Leopold II gebruikte de inkomsten uit de Congo ook voor heel veel belangrijke en fraaie bouwwerken. Hij verwierf er de titel Koning-Bouwmeester mee.

Leopold II kan ook gerust 'de Gouden Koning' genoemd worden, zijn portret staat op 94% van alle gouden 20 Franken ooit geslagen. De Belgische gouden munten rouleerden volop in Gouden Eeuw, ook internationaal. De Belgische graveur Leopold Wiener maakte dit meesterstuk. De volksmond noemde deze gouden 20 Frank een gouden Louis, naar de Louis d'Ors van de Franse Koningen.

In de rand van de gouden 20 Frank 1867 staat gegraveerd: DIEU PROTÈGE LA BELGIQUE: Moge God België beschermen. In ieder geval staat vast dat de Belgen in de Gouden Eeuw de langste periode van vrede kenden uit onze geschiedenis. Van 1831 tot 1914 waren wij bij geen enkel internationaal conflict betrokken. Deze 83 jaar vrede, 4 generaties lang(!) heeft ons naast alle inkomsten voorspoed en groei gebracht. Verzamelaars over de hele wereld zien deze munt en latere slagen ervan graag in hun collectie. Hij verdient een ereplaats in de Collectie De Gouden Eeuw.

DE 20 MARK VAN KEIZER & KONING WILHELM II

De gouden 20 mark van Keizer Wilhelm II mag niet ontbreken in de Collectie De Gouden Eeuw. Deze belangrijke munt toont de vorst als Keizer van Duitsland en Koning van Pruisen. Wilhelm II staat met een martiale snor op de voorzijde van de munt. Deze Keizerlijke 20 Mark is nog altijd buitengewoon gewild, ook al is de tijd van het Keizerrijk stilaan al vanaf 1918 voorbij.

Deze Keizerlijke 20 Mark is nog altijd buitengewoon gewild, ook al is de tijd van het Keizerrijk stilaan al vanaf 1918 voorbij. De Pruisische Kanselier Otto von Bismarck riep in 1857 de Duitse Muntunie in het leven voor het Koninkrijk Pruisen met het Keizerrijk Oostenrijk en de meeste Duitse Staten. Politieke spanningen tussen vooral Oostenrijk en Pruisen maakten al in 1867 een einde aan de Unie. Bismarck nam in 1865 niet deel aan de Latijnse Muntunie. Hij wilde de Duitse munten niet 'verfransen'.

Na de Frans-Duitse Oorlog van 1870-1871 was het Duitse Keizerrijk tot 1914 het belangrijkste land op het continent van Europa. Duitsland ontwikkelde zich in heel hoog tempo tot een heel welvarend en technisch zeer vooruitstrevend land. Het Keizerrijk van Wilhelm II was in een voortdurende wedijver verwickeld met aartsrivaal Groot Brittannië. Dit ondanks het feit dat Wilhelm II een kleinzoon was van de Britse Koningin Victoria en een volle neef van Victoria 's zoon en opvolger Edward VII.

Pruisen en zijn bondgenoten wonnen de Frans-Duitse Oorlog van 1870-1871. In 1871 riep Bismarck het Duitse Keizerrijk uit in de spiegel-zaal van het Paleis van Versailles. De Koning van Pruisen werd de eerste Keizer van Duitsland. In 1872 werd de Rijksmark ingevoerd als officiële Duitse Munt. Het keizerrijk voerde meteen de gouden standaard in voor zijn munten.

Heel bijzonder aan de gouden 20 Mark 1890-1912 is dat hij geslagen is als munt van het Koninkrijk Pruisen. In het Duitse Keizerrijk hielden de meeste staten hun eigen vorstenhuis. De waarde van de munten waren aan elkaar gelijk, maar elke staat zette zijn eigen vorst op de voorzijde van de munten en zijn eigen wapen op de keerzijde. Deze Mark is de laatste in vrede tijd voor de Eerste Wereldoorlog van 1914, een absoluut kroonstuk op de Gouden Eeuw.

DE 20 FRANCS / 8 FORINT VAN KEIZER & KONING FRANS JOZEF

Deze Oostenrijk-Hongaarse gouden munt mag niet ontbreken in een collectie van de Gouden Eeuw. Hij is buitengewoon interessant omdat zijn waarde uitgedrukt is in de muntsoorten van 2 soevereine staten. Hij is 8 Forint waard namens Oostenrijk-Hongarije, maar er staat ook 20 Francs op de voorzijde.

Hij heeft dezelfde waarde als de standaardmunt van de Latijnse Muntunie: de Franse 20 Francs. De munt wordt echter ook wel de Oostenrijk-Hongaarse 8 Gulden genoemd. Frans Jozef staat op de voorzijde als Keizer van Oostenrijk en Koning van Hongarije.

In 1867 sloot de Dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije een associatieverdrag met Frankrijk. Dat stelde de Oostenrijk-Hongaarse 4 Gulden gelijk aan de Franse 10 Frank. De gouden 8 Gulden werd gelijk aan de Franse 20 Frank. Met deze Oostenrijk-Hongaarse munten kon men zonder wisselkoersen handel drijven met de landen van de Latijnse Muntunie.

Frans Jozef regeerde van 1848 tot 1916 over het Keizerrijk Oostenrijk. Dat is de langste regering van een vorst in de Gouden Eeuw. De Keizer hoorde tot het Huis Habsburg, een vorstengeslacht dat al vanaf de 11de eeuw over grote gebieden in Europa heerste. In zijn 68-jarig bewind wist hij zijn rijk dat uit zeer verschillende landen en volkeren bestond bijeen te

houden. Oostenrijk-Hongarije was in oppervlakte het tweede land van Europa na Rusland. Het rijk was welvarend. Zeker vanaf 1870 was het onder de geduldige leiding van de Keizer politiek stabiel, een grote prestatie gezien de verscheidenheid van zijn onderdanen. De beeldende kunst, de architectuur, de muziek en de geesteswetenschappen beleefden tijdens zijn regering ook een Gouden Eeuw.

Op 28 juni 1914 vermoordde de Bosnisch-Servische student Gavrilo Prinzip de Oostenrijkse Kroonprins Frans Ferdinand in Sarajevo. Deze moord dwong de Keizer tot een oorlogsverklaring aan Servië. Dat was de lont in het kruitvat. Vanaf eind juli 1914 was de Eerste Wereldoorlog een feit. De Gouden Eeuw stierf op de slagvelden van 'de Grote Oorlog'.

De gouden munten van Frans Jozef, en zeer zeker deze gouden 20 Francs/8 Gulden, spreken nog altijd zeer tot de verbeelding. Ze zijn zeer gegeerd door verzamelaars. Zij zijn voor velen een tastbare herinnering aan een buitengewoon boeiende tijd.

DE 20 KRONEN VAN KONING CHRISTIAAN IX

Net als in de rest van Europa profiteerde ook Scandinavië van de ongekennde rust tijdens de Gouden 19de Eeuw. Ook hier hanteerde men de gouden standaard en werden monetaire verbonden gesloten.

De grote en zware 20 Kronen van Koning Christiaan IX van Denemarken is geslagen van 1873 tot 1900 en voldoet helemaal aan de standaard voor gouden munten in het hoge noorden. Hij is een gevolg van de Scandinavische Monetaire Unie en mag beslist niet ontbreken in de Collectie De Gouden Eeuw.

Holstein-Sonderburg-Beck volgde in 1863 zijn verre neef Frederik VII op als Koning Christiaan IX van Denemarken. Hij had 6 kinderen. Christiaan verwierf veel invloed in Europa door zijn huwelijkspolitiek en werd dan ook 'de schoonvader van Europa' genoemd.

Denemarken en Zweden besloten in 1873 tot de Scandinavische Monetaire Unie in navolging van de Latijnse Muntunie. De Scandinavische Monetaire Unie begon meteen met enkel een Gouden Standaard. In 1875 voegde Noorwegen zich bij de Unie. De Unie was na de Latijnse Muntunie de tweede in belangrijkheid in Europa. De Deense gouden 20 Kronen was de standaardmunt. Denemarken was in de Gouden Eeuw ook het belangrijkste en rijkste land van Scandinavië. De Scandinavische Monetaire Unie bestond officieel tot 1931, toen de laatste gouden Deense kronen uit de muntpersen rolden.

De keerzijde van de munt toont: 'Moeder Denemarken'. Zij is de verpersoonlijking van de Deense natie. De munt volgt met deze voorstelling een traditie die ontstond met het opkomen van een nationaalbewustzijn in veel landen. Zo kennen de V.S. Liberty als symbool, Frankrijk heeft zijn Marianne, Zwitserland zijn Helvetia.

Denemarken voerde alleen in 1864 een korte oorlog met Duitsland. Daarna kende het land tot 1940 vrede. Christiaan IX bevorderde als constitutioneel vorst ook de democratie in Denemarken. Deze omstandigheden kwamen het land zeer ten goede. Het bleef tijdens de Eerste Wereldoorlog neutraal. Daardoor kon Denemarken zijn Gouden Eeuw verlengen tot 1931.

De voorzijde toont het portret van Koning Christiaan IX. Prins Christiaan van Sleeswijk-

NOVA TOTIVS TERRARVM ORBIS GEOGRAPHICA AC HYDROGRAPHICA TABVLA. Auct. Henr. Hondio.

AMERICA
Circulus Arcticus

MARE PACIFICVM
Circulus Antarcticus

DOCTILINIS ORNATISSIMO VIRI
D.D. DAVIDI SAECLERO, ANTONIO DE
VELLO, ET D. MARTINO MARCOLEO
IN ILLUSTRI ACACEMIA PAVLINA
PROFESSORIBUS EXAMINIS IN VERIS
SICUTIS PRAEPOSITO A.D.
ANNO MDCCLXXXII

